

KTO?

Múzejný pedagóg!

III. ČASŤ

Odborná komisia
pre výchovu a vzdelávanie v múzeách

Zväz múzeí na Slovensku

Rozhovory o múzejnej pedagogike

* Cielom cyklu rozhovorov s múzejnými pedagógmi je nahliadnuť do zákulisia ich práce, navzájom sa inšpirovať a otvoriť témy, ktoré v tomto profesijnom odvetví rezonujú.

rok vydania: 2024

zostavovateľka: Mgr. Vanda Kráľovičová, PhD.,

grafické spracovanie: Texall, s.r.o., spolupráca a konzultácie:

Mgr. Zuzana Kunšteková, PhDr. Elena Lindisová, Mgr. Ivana Žáčoková,

Odborná komisia pre výchovu a vzdelávanie v múzeách

Zväz múzeí na Slovensku, 2024

Odborná komisia pre výchovu a vzdelávanie v múzeách

- * Vyjadrené myšlienky sú názormi autorov textu a nemožno ich pokladať za názory predstavujúce oficiálne stanovisko Zväzu múzeí Slovenska.
- © Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť reprodukováná, uložená vo vyhľadávacom systéme alebo šírená akýmkoľvek spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia majiteľov autorských práv.
Neprešlo odbornou jazykovou úpravou.

A woman wearing a dark winter coat, a knit beanie, and a scarf is smiling. She is holding a light-colored tote bag with a graphic of a swing and the text 'Museum Barb' and 'mmb.sk'. The background is a warm, golden-toned outdoor setting with trees and a building.

III. ČASŤ

Zuzana Zahradníčková

mmb.sk

Mgr. et Mgr. Zuzana Zahradníčková

Vyštudovala magisterský odbor História - Moderné dejiny a zároveň aj magisterský odbor Učiteľstvo dejepisu pre stredné školy na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Hneď po skončení školy v roku 2022 nastúpila na pozíciu programová manažérka do Múzea mesta Bratislavy. V rámci tejto pozície pracuje primárne ako múzejná pedagogička, kde má na starosti programy pre školy, rodinné programy, interaktívne prvky vo výstavách, taktiež vedie lektorský tím MMB. Je tiež členkou Odbornej komisie pre výchovu a vzdelávanie v múzeách.

Zuzana, ďakujem, že ste súhlasili s rozhovorom. Zaujímá nás, ako sa pracuje múzejným pedagógom v našich múzeách. Je pre nás dôležité identifikovať tie aspekty práce, ktoré možno považovať za úspešné a zvládnuté, ale naopak aj tie, na ktorých ešte musíme v prostredí našich múzeí zapracovať. Prostredníctvom vášho osobného príbehu môžeme opäť nahliadnuť do zákulisia tohto inšpirujúceho zamestnania.

* Pre povolanie múzejného pedagóga ste sa cielene rozhodli už počas štúdia alebo k nemu viedla iná cesta?

Už počas môjho štúdia na Masarykovej univerzite v Brne. Keď som ešte bola v bakalárskom štúdiu na histórii, sama som si vyhľadávala možnosti praxe a našla som predmet o múzejnej pedagogike. Cieľom predmetu bola prax v múzeu v Brne. Vďaka tomuto som sa prvýkrát stretla s pojmom múzejná pedagogika a spoznala som úžasných ľudí z oddelenia Detského múzea, ktorí pôsobia v rámci Moravského zemského múzea v Brne. Veľmi ma inšpirovali celkovo k práci v múzeu a aplikovaní mojich znalostí v tejto sfére. Preto som si potom aj vybrala štúdium dvoch magisterských odborov – moderné dejiny a učiteľstvo dejepisu pre stredné školy. Aj keď som nikdy predtým nechcela byť učiteľka a veľmi som tomu odporovala (pretože každý mi počas bakalára vravel „Ty študuješ históriu? Tak to budeš učiteľka nie?“) postupne som si našla k tomu cestu a som veľmi rada, že som to nejakým zázrakom zvládla.

* Ako vnímate rozdiely medzi prostredím českého a slovenského múzejníctva z pohľadu múzejnej pedagogiky? Majú českí kolegovia z tohto odboru podobné podmienky pre prácu, resp. stretávajú sa s rovnakými výzvami či problémami ako u nás? Akú máte skúsenosť?

Po dlhým rozhovoroch s kolegami z kurzu Múzejní edukátor si myslím, že podmienky máme veľmi podobné. Stále platí, že aj oni nemajú dostatok financií alebo personálnych kapacít. Ide asi skôr o to uvažovanie a prácu s pedagogickými metódami a novými prístupmi nielen v programoch, ale aj expozíciách, kde vidím, že sú trochu napred. Postupne ale aj ja prehodnocujem svoje prvotné názory a pohľady a príde mi, že obidve strany máme stále čo vylepšovať.

* Ako podľa vás vyzerá ideálny osobnostný profil múzejného pedagóga? Ktoré vlastnosti podľa vás múzejný pedagóg musí mať?

Asi na prvom mieste v nejakom pomyselnom rebríčku by mala byť kreativita. Teda vidieť možnosti a cesty aj tam, kde to možno na prvý pohľad nevidíme. Na druhom mieste by som asi umiestnila trpezlivosť (pretože práca s deťmi si ju vyžaduje :)). Na treťom mieste asi nebojácnosť, pretože hlavne pre mňa je to vlastne neustále vystupovanie z mojej osobnej komfortnej zóny do neznáma. Sama sa však viac a viac učím o tejto práci a síce za dva roky som mnoho vecí zistila, stále mám čo objavovať.

* Kedy sa dá práca múzejného pedagóga považovať za úspešnú?

Ja osobne som perfekcionista, takže v mojom prípade asi nikdy, lebo vždy vidím mnoho miest na zlepšenie. Vždy si ale poviem, že to funguje a robím to asi dobre, keď sa žiaci a žiačky, ale aj rodiny s deťmi bavia a sú spokojní. Alebo keď mi náš lektorský tím, ktorý vediem, povie, že program dopadol dobre a aj učitelia boli spokojní.

* Akú máte skúsenosť so spoluprácou s lektormi (na vašom oddelení i všeobecne)? Pociťujete prílev novej energie a tvorivých ľudí v slovenských múzeách, alebo naopak?

Vždy ide o to nájsť tých pravých a vhodných ľudí. V prvom roku práce v MMB som u prvého tímu lektorov sama úplne nevedela, koho hľadáť, ani ako by to malo vyzeráť. Postupom času som prišla na ten pre nás efektívny prístup a systém. Naš lektorský tím sa snažíme zapájať do čo najväčšieho počtu aktivít, byť im oporou pri každom probléme, dávať im priestor na vyjadrenie vlastného názoru a navrhnutie vlastných aktivít. Chceme, aby náš lektorský tím s nami rástol. Vnímame otvorene ich spätnú väzbu a spolu ako jeden pracujeme na vylepšení. Z prvého tímu mám len jednu lektorku. Zvyšok sa pridala postupne, ale aktuálna zostava je so mnou už 1,5 roka. Stále sa snažím byť k nim otvorená a aj keď som ich do mnohých vecí hodila bez veľkej pomoci a nechala ich v tom plávať, poradili si. Komunikujeme spolu nepretržite a sme priatelia. Občas aj vtipkujem s nimi, že ma musia počúvať, lebo som ich šéf. Ale na druhú stranu, vnímam ich ako seberovných. Preto som rada, že nám to spolu drží a aj sa sami prejavujú. Naše lektorky (teraz je to dievčenský tím) dostali odo mňa zadanie mi-

nulý rok na vytvorenie workshopu pre rodiny, ktorého sa chytili skvele. Tento rok už samé prišli s návrhom. Všetko nefunguje vždy dobre, ale zakaždým sa spolu snažíme nájsť strednú cestu a komunikovať čo najlepšie. Som rada, že sú s nami dlho a že som ich neodplašila. Samé hovoria, že im to veľa dáva a pracujú pre MMB radi. Asi bolo šťastie, že som ich zachytila na začiatku ich vysokoškolského štúdia a zaujala natoľko, že s nami sú a aj asi budú do konca univerzity. To je asi aj výhoda Bratislavy, že je to študentské mesto a máme tu možnosť prijať mladé sily, ktoré sa naučia a aj nám dajú pohľad novšej generácie. Nájsť ale takých ľudí je náročné. Niekoľko iných pre nás pracovalo, ale nakoniec sme nenašli spoločnú reč. Musíme byť trpezliví. Dúfam, že sa mi podarí viac sa dostať na vysoké školy v Bratislave a spolupracovať s rôznymi katedrami, aby sme študentom napr. histórie, dejín umenia ale aj pedagogiky ukázali, že prostredie múzea vie mať veľmi veľa benefitov. Aby si potom túto dobrú skúsenosť odniesli aj domov, do iných kútov Slovenska.

* Čo je podľa vás najdôležitejšie pri výkone vašej práce?

Sloboda a time management. Veľmi si cením, že Múzeum mesta Bratislavy si vybralo zrovna mňa hneď po vysokej škole. Dostala som obrovskú úlohu nastaviť filozofiu nášho vzdelávania a vybudovať úplne novú ponuku pre školy, ale aj programy pre rodiny s deťmi. Možno až príliš veľké sústo na začiatočníka, ale myslím, že na nám postupne darí naplňať naše predstavy. Som veľmi vďačná za podporu ako riaditeľky, tak celého nášho tímu Programového oddelenia a iných zamestnancov múzea. Mám voľnú ruku v mnohých nápadoch a vidím, že postupne ako bojujem o svoje presadenie, ukazujú sa mi mnohé iné možnosti na sebarealizáciu. Takou novinkou bolo pre mňa vymýšľať interaktívne prvky do našej výstavy BA 60-69. Šesťdesiate v Bratislave, kde som mohla skĺbiť svoje znalosti historičky a múzejnej pedagogičky. Na druhej pozícii je time management, lebo keď pracujete na 3 projektoch, manažujete lektorský tím, vymýšľate programy pre školy a rodiny s deťmi, letný tábor ale aj interaktivitu do výstav, potrebujete to mať naplánované. Veľmi mám rada plánovaciú metódu bullet journal, ale vždy hľadám aj iné efektívne metódy, ako mať v týchto xy úlohách poriadok a prehľad.

* Veľmi ma zaujala plánovacia metóda, ktorú spomínate. Mohli by ste nám ju priblížiť? Možno že si prostredníctvom tohto rozhovoru nájdeme k nej cestu aj ďalší z nás a pomôže pri plánovaní aktivít. :)

Na vysvetlenie metódy bullet journal je asi najlepšia kniha od jej tvorca Rydera Carrolla. Nie je samozrejme vhodná pre všetkých, preto je jej cieľom zobrať si len to, čo nám vyhovuje a prispôbiť si ju testovaním na svoje potreby. Niektorí ľudia to berú aj ako také umelecké dielo a zdobia si svoj denník a tak podobne (ja som jeden z nich :)). Ide vlastne o akési trackovanie a predvídanie toho, čo nás čaká. Pre mňa to je akési škatuľkovanie úloh a pomáha mi to v prehľadnosti. Človek by mal založiť svoj diár alebo notes, najlepšie prázdny, aby si ho vedel prispôbiť len pre seba. Prvou vecou na začiatku je vytvoriť si zoznam našich záznamov (index) a napísať si ku každej téme, ktorú si zapíšeme do notesa, aj číslo strany. Aby keď niečo hľadáme v poznámkach, vieme kde to je rýchlo a efektívne. Základom je vytvoriť si v diári vyhradený priestor na písanie troch tabuliek. Prvá je tzv. “záznam budúcnosti” alebo po anglicky future log. Je to prehľad všetkých podstatných vecí na celý rok, teda všetky podujatia, projekty, narodeninové oslavy a tak podobne. Všetko čo vieme, že bude ďaleko v budúcnosti a škatuľkujeme si to do jednotlivých mesiacov. Potom nasledujú mesačné záznamy (anglicky monthly log), teda dedukovaná strana jednému mesiacu v roku, kde ideme viac do hĺbky a vybrainstormujeme na papier všetko, čo vieme, že sa musí daný mesiac spraviť. Potom nasleduje už denný záznam (anglicky daily log), kde už naozaj píšeme všetky drobné úlohy na daný deň, aby sme postupovali k cieľu. Môžeme si na jednotlivé dni presúvať aj úlohy z mesačného prehľadu. Všetko sa píše v odrážkach, alebo teda guľičkách, preto sa metóda nazýva bullet. Systém má vymyslené aj značky na presúvanie alebo rušenie úloh a tak podobne. Toto je ale moja interpretácia, odporúčam však danú knihu od tvorca metódy. Ja som si prisvojila hlavne mesačné prehľady, kde dám dokopy všetko, čo treba a potom si posúvam úlohy ešte do týždenných prehľadov na dvojstrane, kde mám aj denné prehľady. Systém som si zaviedla na vysokej škole a postupne som si prebrala len to, čo funguje. Netreba sa báť pri tejto metóde si veci meniť alebo vypustiť úplne. Pre mňa takto napríklad vôbec nefungovali ročné prehľady.

* Akým úskaliam čelí múzejný pedagóg vo výkone svojej práce? Máte s nimi osobnú skúsenosť?

Za tieto už skoro viac ako dva roky môjho pôsobenia na tejto pozícii som sa samozrejme stretla s nepochopením alebo zjednodušovaním toho, čo robím. Je to prirodzené, keď o mojej agende kolegovia alebo moje okolie nevie. V rámci môjho oddelenia ale bojujeme o to, aby aj iní mali prehľad o tom, čo to znamená tvoriť programy pre verejnosť alebo školy. Najväčšie úskalie ale pre mňa bolo, že som na tejto pozícii bola skoro dva roky sama. Som ale rada, že podpora zo strany múzea tu je a že ku mne tento rok pribudli nové kolegyně. Najviac ma ale asi frustruje, že si mnohé zaujímavé témy nemôžem naštudovať detailnejšie a často idem len po povrchu. Podľa mňa by naše edukačné programy mali inú hĺbku a zmysel, keby na tvorbu bolo viac času.

* Rešpektujú na vašom pracovisku vašu pozíciu? Stretávajú sa s nepochopením u kolegov, alebo naopak, s pomocou?

Moji kolegovia na Programovom oddelení stoja pri mne a mám ich plnú podporu. Rovnako mám podporu vedenia múzea, ale samozrejme stretla som sa aj s nepochopením, hlavne zo strany našich kurátorov a archeológov. Pracujeme však na zlepšení a vzájomnom pochopení.

* Téma spolupráca a komunikácia medzi múzejníkmi z pohľadu múzejného pedagóga sme sa v poslednej dobe venovali aj na kolokviu Na spoločnej ceste II. Zo záverov tohto stretnutia a dotazníka vyplynulo, že predstava o práci múzejného pedagóga medzi kolegami býva značne skreslená. Vy takisto túto skutočnosť spomínate. Veľmi by ma zaujímalo, aký máte k tomu postoj. Je to o to zaujímavejšie, že ste vyštudovali dejiny, takže sa viete na túto profesiu pozrieť s minimálne dvoch hľadísk, z pozície historičky a múzejnej pedagogičky.

Ja osobne by som si asi želala, aby sa moji kolegovia prišli aj sami od seba pozrieť na niektoré podujatia alebo vzdelávacie programy, ktoré robím. U mnohých mi príde, že si to len nevedia predstaviť, pretože nemuseli mať toľko šancí s návštevníkmi komunikovať a nevedia,

čo návštevníci potrebujú. Takto by možno zmenili názor a videli by, že to nie je až také jednoduché. Že programy majú metodiky a systém. Že to nie je len “hranie sa s deťmi”. S tým, že sa snažím vidieť do oboch svetov, chápem pohľady aj jednej aj druhej strany. To, čo hovorím aj môjmu lektorskému tímu, kde väčšina študuje odbornú históriu alebo kunsthistoriu, je, aby vyšli zo svojej odbornej bubliny. Odporúčam klásť si vždy otázku: “Komu je to určené?”. Ak cieľovkou je 30 odborníkov, tak potom áno, ideme cestou odbornosti. Ale ak ide o program pre širšiu laickú verejnosť, nemôžeme zvoliť tento prístup. Bola by som rada, keby sa naši kurátori a archeológovia viac prepájali s pedagógmi a pozerali sa na problematiku zo širšieho uhla pohľadu. Vidím, že u nás sa postupným vysvetľovaním u niektorých mení postoj alebo prehodnocujú, čo a ako, ale stále by som bola rada o väčší záujem z ich strany.

*** S ktorými cieľovými skupinami máte najväčšie skúsenosti a prečo?**

Najčastejšie ku nám prichádzajú školské skupiny z 2. stupňa ZŠ, takže s nimi. Aj keď osobne najradšej by som viac pracovala so stredoškólami, pretože som vyštudovala aj učiteľstvo zamerané na výuku dejepisu na SŠ na MUNI v Brne. Avšak akosi nevieme momentálne viac nalákať stredné školy. Som ale rada, že o programy je väčší a väčší záujem zo strany škôl a že moja práca má zmysel.

*** S malým záujmom zo strany stredných škôl majú problémy vo viacerých múzeách na Slovensku. Čím si to vysvetľujete? Ako sú na tom z tohto pohľadu české múzeá a múzejná pedagogika vs. záujem zo strany stredných škôl?**

O tejto téme som sa zhovárala aj s mojou mentorkou z projektu One to One mentoring. Tá pracuje v Londýne. Zhodli sme sa, že problémom je kurikulum a jeho nastavenie. Aktuálne vidím cestu smerom robenia väčšej osvety na stredných školách a častejšieho prizývania pedagógov alebo ich aj ísť navštíviť priamo do školy. Bude to ale samozrejme chcieť čas. Možno je to aj predstavou, že na strednej škole je vzdelávanie už odbornejšie a v múzeu vieme pracovať primárne s základnými školami a bude to moc “hravé”. S kolegami s ČR som sa o tejto téme príliš nezhovárala, ale čo viem, tak pomerne rovnako u nich presahuje záujem ZŠ.

* Ako postupujete pri vytváraní pedagogických aktivít?

Asi by som povedala, že rôzne. Nemám jeden štýl (zatiaľ) ako postupovať. Najčastejšie ale pri tvorbe postupujem ako historička. Teda snažím sa zistiť si čo najviac informácií o danej téme, ktorá sa ide transformovať do výstavy alebo je v rámci našej stálej expozície. Teda robím si taký pseudo výskum. Keď mám nejakú informačnú základňu a prehľad, tak uvažujem o tom, čo by na tom možno mohlo zaujímať deti. Stále to ale beriem tak, že naberám skúsenosti, ale veľmi ma inšpirovalo české prostredie, hlavne koncepcia bádateľského dejepisu. Na základe týchto metód z bádateľského vyučovania som postavila všetky naše programy (momentálne ich je 9). Postupne ale zisťujem aj viac o výtvarnej výchove a skúšam sa pozerať na témy aj skrz iné predmety, ako je občianska výchova a tak podobne. Potom mi v nejakom tomto bode príde prvotný nápad, ako by som tému mohla uchopiť edukačne. Potom už len skúšam a uvažujem, čo by asi nemuselo fungovať. Keď si to spíšem, tak sa vždy snažím s tým niekoho otravovať, aby mi dal spätnú väzbu, pretože verím v to, že viac hláv viac vymyslí. Pýtam sa preto kolegov na oddelení alebo priateľa, ktorý je učiteľ na strednej priemyselnej škole. Vďaka nim mám aj iné pohľady, ktoré mi pomáhajú programy vylepšiť. A potom je to už len o vyskúšaní v praxi. Samozrejme moje prvé programy som hneď musela opravovať, pretože boli priveľmi komplikované, ale je to o stálom zlepšovaní sa.

* Máte nejaké ciele, ktoré by ste chceli v rámci vašej práce dosiahnuť?

Rada by som vytvorila svoju vlastnú výstavu a viac sa aj zapájala ako historička do ich tvorby. To sa mi momentálne darí, pretože sa snažím postupne pracovať a tvoriť vlastnú výstavu orientovanú na detského návštevníka, ale samozrejme ešte to potrvá, kým tento projekt uzrie svetlo sveta. Zároveň sa mi pomaly aj plní sen robiť prácu historičky, nakoľko kolegovia z Odborného oddelenia so mnou oveľa viac spolupracujú v našej nadchádzajúcej výstave o Hane Gregorovej. Dôverujú mi natoľko, že idem realizovať malý výskum k téme.

Veľmi rada by som ale aj externe pracovala a pomáhala v mojom rodnom meste Dubnici nad Váhom a okolí s výskumom, spracovaním a prezentáciou lokálnych dejín. Momentálne som sa ale tohto sna musela vzdať, verím však, že sa mi podarí v ňom raz pokračovať.

* Pracujete v múzeu v hlavnom meste, ktoré prirodzene patrí medzi tie známejšie a sledovanejšie múzeá na Slovensku. Máte skúsenosť aj s prácou v menšom regionálnom múzeu, napríklad vo vašom rodnom meste? Viete porovnať prostredia týchto múzeí, profesionálne možnosti múzejného pedagóga či charakter jeho práce, prípadné klady a zápory?

Bohužiaľ nemám skúsenosť s prácou v menšom meste, ani tom mojom rodnom. Aj keď som veľmi chcela. Čo ale vnímam takto zvonku, primárne plus je, že je o nás vždy záujem, lebo sme v hlavnom meste. Primárne mínus je, že je to masovka. Nemyslím si, že v malých múzeách bojujú kolegovia s e-mailmi o program pre 80, 120 alebo 160 žiakov naraz, lebo im chcú prísť 4 autobusy. Snažíme sa s pedagógmi komunikovať ako najlepšie vieme, ale takýto problém máme hlavne s naším objektom hradu Devín, kde učiteľom nejde o nejaké vzdelávanie, ale len „podme si pozrieť hrad Devín“, lebo ho máme v učebnici na obrázku. Tým nechcem dehonestovať učiteľov, ktorí naozaj chcú, aby si z návštevy žiaci a žiačky aj niečo odniesli. Postupne máme aj prvé zrnká úrody, kedy učitelia sami uznali, že nabudúce to vymyslia inak a prídu v menšej skupine. Napríklad veľmi pozitívna spätná väzba bola od jednej školy z Nitry, ktorá ku nám prišla do Antickej Gerulaty. Nechtiac prišli naraz s 38 (možno to niekomu nepríde ako veľké číslo) žiakmi a síce nebolo jednoduché odlektorovať daný vzdelávací program, ktorý tam máme, nakoniec sme to zvládli a aj väčšina žiakov to na konci vnímala pozitívne. Ohľadom profesionálnych možností vnímam, že asi ich mám viac, teda viac príležitostí na všestranný rozvoj a skúšanie. Stále ku nám prichádza množstvo rôznych projektov, experimentujeme a naozaj som sa vďaka tomu naučila veľmi veľa.

* Aký máte názor na syndróm vyhorenia v kontexte práce múzejného pedagóga? Stretli ste sa s ním aj vy osobne? Máte nejaké osvedčené postupy, ako syndrómu vyhorenia predchádzať?

Nie je príjemné vyhorieť, stalo sa mi to už dvakrát. Raz ešte počas vysokej školy a druhýkrát už v práci v múzeu. Preto si nemyslím, že mám nejaký postup ako tomu predísť. Najradšej by som bola, keby mám menej úloh a celkovo pracujem menej, ale to momentálne nie je možné.

* **Kde čerpáte inšpiráciu pri tvorbe programov?**

Asi všade. Vždy keď vidím niečo zaujímavé, snažím sa to aplikovať. Aktuálne mi veľmi pomáhajú moje mentoringové rozhovory s mentorkou z Veľkej Británie (som súčasťou mentoring programu One to One od organizácie NEMO). Predtým to boli rozhovory s kolegami z Českej republiky, kde sme spolu absolvovali kurz Múzejní edukátor. Rovnako sa snažím sledovať a absolvovať rôzne online kurzy, napríklad od organizácie Euroclio (som aktuálne súčasťou edukačného projektu Making Visegrad History Digital) alebo od spoločnosti Impact Games (čoskoro ukončím kurz na tvorbu vzdelávacích hier).

* **Ako vnímate digitálne interaktívne prvky vo vašej práci? Používate ich?**

Digitálne technológie sú súčasťou nášho života, to už nemá zmysel popierať. Preto samozrejme pracujeme aj s nimi v rámci interaktivity vo výstavách. Na druhú stranu sa ich ale snažím limitovať. Keď to má človek alebo dieťa k dispozícii každý deň, už to nie je niečo nové. V rámci programov ich aktuálne nepoužívame, alebo len v minimálnej forme. Preto aktuálne skôr smerujeme k rozširovaniu haptických prvkov.

* **Môžete nám priblížiť nejaké konkrétne príklady využívania haptických prvkov v expozícii? Čo je ich cieľom vo vzťahu k návštevníkom?**

Aktuálne som navštívila mestské múzeum vo Viedni, ktoré novo otvorili a ich príklad haptických prvkov by som uviedla ako ten, ktorí mi príde prínosný. Ako haptický prvok beriem model predmetu, ktorý sprístupní tému zrakovo znevýhodnenému návštevníkovi. Ja osobne sa ale veľmi rada dotýkam týchto prvkov, lebo je to replika predmetu alebo obrazu, ktorého sa dotýkať nemôžem a takto môžem preskúmať jeho prvky a štruktúru. Vo Viedni mali veľmi zaujímavý haptický prvok, kde znázornili na kúsku architektúry, ako na ňu časom pôsobí zvetrávanie, dážď a iné vplyvy, ako ju poškodzujú a “ukusujú” z nej. Môj názor je, že tieto “chytacie” prvky sa ale páčia aj návštevníkom bez zdravotného znevýhodnenia a deťom.

* **Ako vnímate posledné krízové roky súvisiace s pandémiou koronavírusu, energetickej krízy a vojnového konfliktu na Ukrajine v rámci múzejného prostredia a práce múzejného pedagóga?**

Do múzea som ako programová manažérka a múzejná pedagogička nastúpila v roku 2022. Koronavírusové opatrenia ma zasiahli len minimálne, ale mám pocit, že ľudia sa postupne znova musia naučiť chodiť za kultúrou. Kolegovia mi hovoria, že ľudia sú teraz viac nepredvídateľní, pretože sa veľmi narušili ich zaužívané vzorce. Na druhej strane je to pre nás priestor viac experimentovať a skúšať nové formáty. Na vojnu na Ukrajine sme reagovali verejnou podporou a aj programami, hlavne prednáškami a voľným vstupom, poprípade poskytnutím priestorov deťom. Momentálne ale vediem projekt pre cudzojazyčných obyvateľov a obyvateľky Bratislavy, v rámci ktorého robíme rodinné workshopy, kurátorské a lektorské prehliadky v rôznych jazykoch, teda aj ukrajinčine. Podujatia sú zdarma a chceme tak ukázať, že sú u nás vítané rôzne skupiny návštevníkov. Avšak stále máme čo zlepšovať. Možno keby sme mali viac pedagógov, zvládli by sme viac, ale myslím, že v Bratislave veľmi dobre reagovali mnohé mestské inštitúcie na túto stále trvajúcu situáciu.

* **Aké máte skúsenosti s online prostredím? Dá sa robiť múzejná pedagogika online?**

Momentálne len pracujeme na tom vstúpiť viac do online prostredia. Myslím si ale, že múzejná pedagogika sa dá určite robiť aj online. Kolegovia pracujú aktuálne na sprístupnení našich zbierok digitálne. Ja osobne by som tam rada pridala edukačnú vrstvu, mojou inšpiráciou sú edukačné online databázy a kolekcie projektov Europeana a Historiana. Na tieto portály by som sama rada pridala aj naše múzeum. Potom by sme určite chceli vytvoriť nejaké edukačné materiály, ktorými by sme boli viac prístupní pedagógom a pedagogičkám z celého Slovenska. Samozrejme, že nápadov by bolo aj viac, ale musíme ísť na to postupne.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme veľa pracovných aj osobných úspechov.

Autorky použitých fotografií:
Dominka Bolgáčová (MMB)
Barbara Debrecká (MMB)